

Partnergeweld: een veelkoppige ontwrichting in afhankelijkheidsrelaties

Anne Groenen, Sabrina Reggers

[TIJDSCHRIFT KLINISCHE PSYCHOLOGIE, 2021, 51(4), 304-312]

Inleiding

De confrontatie met partnergeweld brengt drie kernwaarden die mensen over de hele wereld delen in gevaar: familie, veiligheid en gezondheid. Partnergeweld stelt de klinische praktijk voor bijzondere uitdagingen. Het is een multidimensionaal probleem, met wisselende dynamieken tussen de betrokkenen en gevolgen op alle levensdomeinen. De hulpverlening is continu op zoek naar wetenschappelijk onderbouwde methodieken voor de begeleiding in situaties waarbij sprake is van partnergeweld. Tevens behoeft de afstemming met andere instanties, zoals politie en justitie, nadere aandacht vanuit de praktijk, het onderzoek en het beleid. In deze bijdrage staat partnergeweld anno 2021 centraal. Naast belangrijke kenmerken, dynamieken en de ontwrichting ten gevolge van partnergeweld worden veelbelovende insteken voor de hulpverlening beschreven. Zo krijgt de hulpverlener die met deze doelgroep werkt, enkele basisinzichten aangereikt.

Partnergeweld anno 2021

Definitie

Partnergeweld heeft veel gezichten. Het vereist de nodige kennis van professionals over hoe het ontstaat, zich manifesteert, kan escaleren en het best wordt aangepakt. Een duidelijke begripsomschrijving is nodig. Hoewel er een verscheidenheid aan gedragswetenschappelijke en juridische definities voorhanden is, vormt de wettelijke definitie het uitgangspunt voor het handelingskader in de Belgische praktijk. Als partnergeweld moet worden beschouwd: “iedere vorm van fysiek, seksueel, psychisch of economisch geweld tussen echtgenoten of personen die samenleven of samengeleefd hebben en tussen wie een duurzame affectieve en seksuele band bestaat of bestaan heeft” (Omzendbrief COL 4,

2006, p. 5). Wie als psycholoog met situaties van partnergeweld in aanraking komt, kan het best deze definitie, die als leidraad voor het handelen van politie, justitie en samenwerkingsverbanden wordt gebruikt, als uitgangspunt nemen. Typerend hierbij is dat de betrokkenen niet noodzakelijk moeten samenwonen, en dat alle (vermeende) afhankelijkheidsrelaties in het heden of verleden hierin meegenomen worden. Dus ook ex-partners vallen onder het toepassingsgebied van de definitie.

De waaier van gedragingen die onder de noemer partnergeweld vallen, is dus zeer breed en omvat onder meer fysiek, psychisch, seksueel en economisch geweld (voor een overzicht zie bijvoorbeeld: Janssen, Lünemann, D’Haese, & Groenen, 2019). Onderzoek en praktijk leren dat er vaak sprake is van combinaties van verschillende vormen, waarbij psychisch en fysiek geweld het meest voorkomen.

Enkele cijfers

Partnergeweld is een veelvoorkomend probleem met vaak ernstige gevolgen en hoge maatschappelijke kosten (De Vogel & Uzieblo, 2020). De exacte omvang en de aard van de gevolgen verschillen deels naargelang de gehanteerde onderzoeksmethode, maar het is duidelijk dat partnergeweld een omvangrijk probleem is, dat het hulpzoekgedrag niet vlekkeloos verloopt en dat de gevolgen zich op verschillende levensdomeinen kunnen manifesteren.

Slachtoffers die zich met een hulpvraag aanmelden bij een hulpverlener, vertellen niet altijd dat er sprake is van partnergeweld en/of worden niet altijd serieus genomen. Er moet dan ook voldoende aandacht zijn voor het erkenningsproces dat er iets misgelopen is in de relatie, ongeacht hoe de betrokkene dit zelf omschrijft, en dat begeleiding aangewezen is (Lecompte & Groenen, 2020).

Bij dit alles is kennis van de cijfers belangrijk. Een eerste bron om zicht te krijgen op de omvang van het probleem zijn de politionele cijfers. In België werden de afgelopen tien jaar elk jaar ongeveer 40.000 aangiftes van partnergeweld geregistreerd. In 2020 ging het om 21.384 aangiftes van fysiek geweld, 175 van seksueel geweld, 15.562 van psychisch geweld en 1430 van economisch geweld tussen (ex-)partners (Federale Politie, 2020). Deze cijfers zijn slechts een fractie van het daadwerkelijke aantal, aangezien lang niet alle feiten bij de politie worden gemeld. Behalve angst, schuld en schaamte speelt het feit dat elders hulp wordt gevonden, zoals bij een therapeut, hierbij een rol.

Dark number-onderzoeken zijn een andere bron. Hiermee krijgt men zicht op de ervaringen van de betrokkenen, ongeacht of ze aangifte bij de politie deden. De Belgische Gezond-

heidsenquêtes peilen onder meer naar partnergeweld. In 2018 werd een representatieve steekproef van 5692 huishoudens bevestigd, waarbij 3560 vrouwen en 2132 mannen waren betrokken. Hierbij rapporteerde 1,1% van de vrouwen en 0,6% van de mannen minstens één feit van partnergeweld tijdens het afgelopen jaar. Verder blijkt dat ongeveer 10% van de slachtoffers een psycholoog raadpleegt. Het vaakst zoekt een slachtoffer hulp bij een familielid (41%) of een vriend(in) (49%). Verder consulteert 26% een medisch hulpverlener en 20% de politie (Driessens, Gisle, & Charafeddine, 2020).

In 2020 zochten heel wat slachtoffers en omstanders ook contact met de hulplijn 1712, die online een luisterend oor biedt en kan doorverwijzen naar de gepaste begeleiding. Deze hulplijn kreeg 8059 oproepen over 11.305 (mogelijke) slachtoffers van intrafamiliaal geweld, waarvan in ruim 85% van de gevallen partnergeweld werd gemeld. De afhankelijkheidsrelatie tussen (ex-)partners blijkt vaak een belemmering om hulp te zoeken of om verdere stappen te zetten (1712, 2021).

Uit dit alles blijkt dat voor elke betrokken professional het bieden van een luisterend oor en informatie over hulpkanalen belangrijk zijn.

Dynamieken

Wie partnergeweld wil begrijpen, moet de veelkoppige ontwrichting ervan ontrafelen en inzicht verwerven in de dynamieken die spelen tussen (ex-)partners en hun onderlinge afhankelijkheden. Het is een samenspel tussen twee personen, met persoonskenmerken en een gezamenlijke en individuele geschiedenis, die met bepaalde verwachtingen en ervaringen in een relatie en in conflicten terechtkomen en op een specifieke manier reageren wanneer ze in een conflictueuze situatie van partnergeweld terechtkomen (LeCompte & Groenen, 2020).

Er is de laatste tien jaar steeds meer evidentie om deze context en hoe die inspeelt op het geweld mee in beschouwing te nemen bij de begeleiding. Personen die een intieme relatie hebben of hadden, staan immers niet als twee onafhankelijke individuen tegenover elkaar. Ze treden met elkaar op alle levensdomeinen in interactie. Dit betekent dat ze elkaars gedachten, emoties en gedrag ook beïnvloeden en dat dit zich ook vertaalt in het geweld (Velotti, Zobel, & Tambelli, 2018).

Hoewel de geweldsdynamieken bij elk koppel anders verlopen, worden die in de literatuur en in de praktijk vaak opgedeeld in situationeel geweld en intiem terrorisme. Bij situationeel geweld, dat de meerderheid van het partnergeweld omvat, ligt de nadruk op geweld dat ontstaat uit verstoorde interacties tussen de partners. In dit geweldspatroon komt

vaak geweld in twee richtingen voor. Daarentegen is het bij intiem terrorisme, dat minder voorkomt, typerend dat er vanuit één richting systematisch geweld wordt gepleegd. Kenmerkend zijn machtsgebruik, bedreigen, isoleren, economische onderdrukking, dominantie en andere controlemechanismen, wat kan uitmonden in zeer ernstig geweld. Door bijvoorbeeld vrienden, familie en professionals zoveel mogelijk buiten te sluiten, wordt de kans op detectie van de gewelddadige relatie verkleind.

Deze tweedeling moet echter eerder als een continuüm worden benaderd. En waar aanvankelijk werd gesteld dat intiem terrorisme door mannen werd gepleegd, toonde onderzoek intussen aan dat vrouwen evenzeer tot dit soort partnergeweld overgaan (Johnson & Leone, 2005).

Wanneer een professional bij de hulpverlening voor situationeel geweld louter zwart-wit denkt in termen van dader en slachtoffer en geen aandacht besteedt aan de dynamiek tussen de partners, is de kans reëel dat de betrokkenen afhaken. Daarnaast is het type partnergeweld ook medebepalend voor het soort begeleiding dat nodig is. Zo moet veiligheid en niet de verbinding tussen de partijen primeren bij intiem terrorisme. Er kan dan het best individueel met de partijen gewerkt worden, waarbij er ook aandacht uitgaat naar de kinderen (LeCompte & Groenen, 2020). Bij situationeel geweld daarentegen moet er zeker ook aandacht zijn voor veiligheid en de kinderen, maar kan er gewerkt worden aan verbinding, het blootleggen van de dynamieken en het duiden van de impact.

Bij de begeleiding is het verder nodig niet alleen de impact van het partnergeweld op de rechtstreeks betrokkenen, maar ook op de (eventuele) kinderen mee te nemen. Onderzoek toont overduidelijk de relatie aan tussen partnergeweld en een slechtere geestelijke gezondheid (Drieskens et al., 2020). Dit uit zich in een toename van psychische problemen, zoals depressieve gevoelens, angststoornissen en slaapproblemen, zelfmoordgedachten en -pogingen, en een hoger gebruik van (voorgeschreven) antidepressiva en andere psychotrope geneesmiddelen. Ook de lichamelijke en seksuele gezondheid en de kwaliteit van leven gaan achteruit. En niet te vergeten, gelijkaardige gezondheidsklachten worden gerapporteerd door personen die aangeven dat ze dader zijn van partnergeweld. Dit zijn dan ook belangrijke topics voor het begeleidingstraject.

Opgroeien in een gezin waar er partnergeweld is, laat diepe sporen na. Zowel op het gebied van hechting als van de fysieke, sociale, cognitieve en emotionele ontwikkeling. En dan is er ook nog het aspect van intergenerationele overdracht dat overvloedig is aangetoond in onderzoek (bijvoorbeeld: Felitti et al., 1998). Kinderen die partnergeweld hebben meegeemaakt, hebben vaker als volwassenen een relatie waarin sprake is van geweld. Een tool als de Kindreflex (<https://kindreflex.be>) belicht al deze aspecten en helpt de impact van de situatie op het welzijn bespreekbaar te maken en gepaste begeleiding op te zetten.

Beleid en bestaande praktijken

Een adequate aanpak is gebaseerd op een werkzame praktijk en ingebed in een helder beleidskader. Voor hulpverleners is het raadzaam kennis te hebben van het Nationaal Actieplan (NAP; Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, 2015) en veelbelovende praktijken, zoals het tijdelijke huisverbod en de ketenaanpak, om cliënten correct te kunnen informeren en indien nodig goed door te verwijzen.

Sinds 2001 bundelt het NAP de verschillende beleidsinitiatieven met betrekking tot de aanpak van partnergeweld. Het gaat om acties gaande van bewustwording, vorming, preventie, bescherming van slachtoffers en opvang, tot en met de tenuitvoerlegging van een efficiënt strafrechtelijk beleid. Zowel slachtoffers als plegers kunnen vrijwillig hulp zoeken bij een psycholoog. Plegers zullen echter eerder via de gerechtelijke weg in de hulpverlening terechtkomen. Betrokkenen bij partnergeweld kunnen via een centrum voor algemeen welzijnswerk, een centrum voor geestelijke gezondheidszorg, een privépraktijk of een bemiddelaar individueel en/of als (ex-)koppel begeleid worden. In het NAP wordt de noodzaak tot multidisciplinaire samenwerking benadrukt. Veelbelovende praktijken waarmee psychologen te maken kunnen krijgen tijdens begeleidingstrajecten, zijn onder meer het tijdelijke huisverbod en een multidisciplinaire ketenaanpak.

Tijdelijk huisverbod

Als situaties van partnergeweld gemeld zijn bij politie of justitie, kan een afkoelingsperiode nodig zijn alvorens een begeleiding op te starten. De Wet van 2012 inzake het tijdelijk huisverbod reikt hiervoor een extra instrument aan (Omzendbrief COL 18, 2012). Maar hoe gaat dat praktisch in zijn werk? De procureur des Konings kan een tijdelijk huisverbod van veertien dagen opleggen aan een meerderjarige die een onmiddellijke en ernstige dreiging vormt voor de veiligheid van de personen met wie hij samenwoont. Tijdens die periode mag de uithuisgeplaatste op geen enkele manier contact opnemen met de thuisblijvers (inclusief de kinderen) en zal hij/zij elders moeten verblijven. Het bevoegde justitiehuis¹ start een traject op met zowel de uithuisgeplaatste als de thuisblijvers om na te gaan welke hulpvragen er zijn bij alle betrokkenen, welke begeleiding er al loopt, wat het risico op escalatie is, enzovoort. De procureur des Konings kan een vraag tot verlenging van de uithuisplaatsing voorleggen aan de familierechter. Die kan het tijdelijke huisverbod met maximaal drie maanden verlengen en eventueel op onderdelen aanpassen, zoals toestemming voor telefonisch contact tussen de uithuisgeplaatste en de kinderen. Ook kan een strafrechtelijke vervolging alsnog plaatsvinden. Aangeraden wordt om een inschatting te maken van het risico op herhaling of escalatie van het geweld en om het traject continu

te monitoren. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van het Risicotaxatie-Instrument Partnergeweld (<https://www.risicotaxatie.be>). Om met dit soort instrumenten te kunnen werken is echter een opleiding nodig. Voor meer informatie over risicotaxatie in de klinische praktijk, zie ook Boelaert en Koeck (2021).

Deze maatregel wordt in de praktijk vooral in Limburg, Antwerpen en sinds kort ook in Halle-Vilvoorde toegepast. Hoewel er nog geen uitgebreide wetenschappelijke evaluatie heeft plaatsgevonden, lijken de betrokkenen deze procedure als succesvol te beschouwen om het geweld te stoppen en begeleiding te kunnen opstarten. Nader onderzoek is raadzaam.

Ketenaanpak

De ketenaanpak is een formeel samenwerkingsverband tussen politie, justitie, hulpverlening en bestuur. Het doel is om samen met het gezin en alle betrokken organisaties op een meer gestroomlijnde manier het nodige te doen om het geweld te stoppen, herhaling te voorkomen en te werken aan de beschermende factoren. Kernpartners zijn onder meer politie, justitie, lokale besturen, justitiehuisen, vertrouwenscentra kindermishandeling, centra voor algemeen welzijnswerk, het agentschap Opgroeien, geestelijke gezondheidszorg en regionale netwerken. Deze partners delen in concrete situaties *need-to-know*-informatie op basis van informatiedelingsprotocollen. Het operationele team werkt volgens een procesmatige aanpak die de volgende stappen omvat: aanmelding, dossiervorming en analyse, toewijzing casusregie, uitvoering en monitoring van de 'één gezin, één plan'-aanpak. De coördinatie berust bij een casusregisseur (Reggers & Wyckmans, 2018). In enkele regio's was deze succesvolle aanpak aanleiding tot een verdere intensifiëring van de samenwerking tussen alle betrokken organisaties en diensten, wat geleid heeft tot de oprichting van Family Justice Centra (FJC). Het gaat hierbij niet om een nieuwe organisatie, maar eveneens om een samenwerkingsverband waarbij dezelfde kernpartners het voortouw nemen in de aanpak van intrafamiliaal geweld. In een FJC wordt de ketenaanpak als methodiek onder één dak gerealiseerd, maar het aanbod kan per FJC verschillen.

Over de werkzaamheid van een ketengerichte aanpak zijn in ons land nog geen grootschalige studies verricht. Praktijkevaluaties uitgevoerd in de verschillende Vlaamse regio's wijzen uit dat de betrokken diensten meer inzicht krijgen in elkaars functioneren, waardoor er meer onderling begrip is. Door informatiedeling ontstaat een rijker beeld van de situatie, wat meestal leidt tot een beter plan van aanpak. De betrokken diensten werken ook nauwer samen, zowel op casusniveau als structureel. Cliënten en professionals hebben één aanspreekpunt en één plan, opgedeeld in duidelijke fasen (Reggers & Wyckmans, 2018).

Succesfactoren voor multidisciplinaire samenwerking

Multidisciplinaire samenwerking lijkt de magische formule te zijn. Maar wat zijn de succesfactoren en wat moet een individuele professional weten?

Zowel de betrokken professionals als de organisatiestructuur blijken bepalend te zijn. Op persoonsniveau zijn een gedeelde visie over partnergeweld en de aanpak ervan, alsook een gemeenschappelijke taal over de begeleidingsfasen belangrijk. Vertrouwen en respect voor elkaars professionele cultuur moeten hieraan ten grondslag liggen. Met betrekking tot de organisatiestructuur zijn geformaliseerde protocollen een succesfactor, naast een gedragen visie over rollen en verantwoordelijkheden. Transparante besluitvorming, duidelijke verantwoordingslijnen en participatieve planning van de begeleiding zijn dan mogelijk (Stewart, 2020).

In Nederland werd recent het effect van de ketenaanpak bestudeerd. Anderhalf jaar lang werden 576 gezinnen met kinderen gevolgd, waarbij sprake was van partnergeweld of kindermishandeling. Ook werden 74 diepte-interviews afgenomen over werkzame elementen van de geboden hulp. Een eerste vaststelling is dat het geweld in twee derde van de gezinnen is afgenomen, maar in een derde van de gevallen niet. Verder zijn ouders en kinderen over het algemeen tevreden over de verleende hulp. Doorslaggevende elementen zijn de persoonlijke band met de hulpverlener, het gevoel respectvol bejegend te worden en dat er echt geluisterd wordt. Tevens blijkt dat de integrale systemische aanpak gecoördineerd door een casusregisseur resulteert in een zorgvuldige screening van de problematiek, zodat de juiste hulp geboden wordt. Verder is de begeleiding steeds een kwestie van lange adem waarbij kinderen centraal moeten staan. Succesfactoren hierbij zijn vertrouwen bieden, aansluiten bij de vraag en het tempo van de cliënten, duidelijk zijn en aandacht hebben voor de continuïteit (Steketee, Tierolf, Lünemann, & Lünemann, 2020).

Hoewel er verschillen zijn met de ketenaanpak in België, die per regio verschillend is, verdienen deze vaststellingen aandacht. Met name de reële kans op terugval, het intensief en langduriger begeleiden dan nu doorgaans mogelijk is, het monitoren van wat echt werkt in de begeleiding, risicotaxatie en -management, en een laagdrempelig aanbod zijn belangrijk om te onthouden voor wie met deze thematiek werkt.

Besluit

Psychologen en andere professionals moeten bij de begeleiding van partnergeweld aandacht hebben voor de vele lagen hiervan, de vaak langdurige begeleidingstrajecten, het risico op terugval en de verschillende aspecten van het multidisciplinair samenwerken. Positief is dat er

veelbelovende initiatieven bestaan. Aandachtspunten zijn een structurele verankering van de samenwerking voor alle partijen en de noodzaak van klinische evaluatiestudies van de begeleidingsmethodieken en samenwerkingsverbanden. In dit kader kan de ketenaanpak doorontwikkeld worden, zodat zowel een gecentraliseerd aanbod en een integrale aanpak geboden kan worden, als een actieve coördinerende rol ingevuld kan worden en een deskundige hulplijn voor hulpverleners aangeboden kan worden. Bovenal zijn deze ontwikkelingen niet alleen relevant voor de talloze gedreven professionals, maar ook en vooral voor de direct betrokkenen en hun omgeving, want het gaat om een problematiek die de samenleving in haar kern raakt.

Noot

1. Onder de naam 'justitiehuis' werd in België een laagdrempelige loketfunctie opgericht met als taak onder meer burgers te informeren, slachtoffers bij te staan en daders te begeleiden bij hun strafuitvoering.

Literatuur

1712. (2021). *Jaarrapport 2020*. Geraadpleegd via <https://1712.be/Portals/1712volw/Files/nieuws/1712%20jaarrapport2020.pdf>
- Boelaert, A., & Koeck, S. (2021). Gewelddadig gedrag en de klinische praktijk: richtlijnen voor risicobepaling en interventies. *Tijdschrift Klinische Psychologie*, 51, 341-349.
- De Vogel, V., & Uzieblo, K. (2020). Geweld in tijden van corona. *De Psycholoog*, 55(12), 22-30.
- Drieskens, S., Gisle, L., & Charafeddine, R. (2020). *Gezondheidsenquête 2018: Geweld* (Rapportnummer: D/2020/14.440/56). Brussel: Sciensano. Geraadpleegd via [https://his.wiv-isp.be/nl/Gedeelde %20%20documenten/VI_NL_2018.pdf](https://his.wiv-isp.be/nl/Gedeelde%20documenten/VI_NL_2018.pdf)
- Federale Politie. (2020). Politie criminaliteitsstatistieken België: 2000-1e semester 2020. Geraadpleegd op 28 maart 2021 via www.stat.policefederale.be/assets/pdf/crimestat/nationaal/rapport_2020_trim2_nat_belgie_nl.pdf
- Felitti, V.J., Anda, R.F., Nordenberg, D., Williamson, D.F., Spitz, A.M., Edwards, V., ... Marks, J.S. (1998). Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults: The Adverse Childhood Experiences (ACE) study. *American Journal of Preventive Medicine*, 14, 245-258.
- Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. (2015). *Nationaal actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld 2015-2019*. Geraadpleegd via https://igvm.iefh.belgium.be/nl/publicaties/nationaal_actieplan_ter_bestrijding_van_alle_vormen_van_gendergerelateerd_geweld_2015
- Janssen, J., Lunneman, K., D'Haese, W., & Groenen, A. (Red.) (2019). Intrafamiliaal geweld. *Cahiers Politiestudies*, 51(2).
- Johnson, M.P., & Leone, J.M. (2005). The differential effects of intimate terrorism and situational couple violence: Findings from the National Violence Against Women Survey. *Journal of Family Issues*, 26, 322-349. <https://doi.org/10.1177/0192513X04270345>
- LeCompte, T., & Groenen, A. (2020). *Als liefde overleven wordt. De vele gezichten van partnergeweld*. Antwerpen: Pelckmans Pro.
- Omzendbrief COL 4. (2006). *Gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal betreffende het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld* (herzien op 12.10.2015). Brussel: Openbaar Ministerie. Geraadpleegd via <https://www.om-mp.be/nl/meer-weten/omzendingen>

- Omzendbrief COL 18. (2012). *Gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie, de minister van Binnenlandse Zaken, de communautaire ministers bevoegd voor de justitiehuizen en het College van procureurs-generaal betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld* (herziene versie 05.03.2020). Brussel: Openbaar Ministerie. Geraadpleegd via <https://www.om-mp.be/nl/meer-weten/omzendbrieven>
- Reggers, S., & Wyckmans, D. (2018). *Samen maken we het verschil: op weg naar een Family Justice Center. Ervaringen uit Limburg*. Genk: Family Justice Center Limburg. Geraadpleegd via https://www.fjclimburg.be/downloads/Samen_maken_we_het_verschil_FJC_Limburg.pdf
- Steketee, M., Tierolf, B., Lünemann, K., & Lünemann, M. (2020). *Kan huiselijk geweld en kindermishandeling echt stoppen? Kwestie van lange adem*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Stewart, S.L. (2020). Enacting entangled practice: Interagency collaboration in domestic and family work. *Violence Against Women*, 26, 191-212. doi:10.1177/1077801219832125
- Velotti, P., Zobel, S.B., & Tambelli, R. (2018). Exploring relationships: A systematic review on intimate partner violence and attachment. *Frontiers in Psychology*. doi:10.3389/fpsyg.2018.01166

Personalia

Anne Groenen, doctor in de criminologische wetenschappen, sociaal werker, familiaal bemiddelaar, verantwoordelijke bij het Expertisecentrum Resilient People UCLL en bezieler van de praktijk 2shine2. Verbonden aan de KU Leuven.

E-mail: Anne.groenen@ucll.be

Sabrina Reggers, master in de psychologie, coördinator van Family Justice Centre Limburg (afdeling Justitiehuizen – Vlaamse overheid).

Verantwoording

Geen strijdige belangen meegegeeld.